Potchefstroom

Potchefstroom, 'n mooi dorp op die Mooirivier, was die oudste dorp in die destydse Transvaal en eens die hoofstad van die Zuid-Afrikaansche Republiek. Die oorsprong van die dorp se naam is ietwat mistiek. Daar word egter algemeen geglo dat dit afgelei is van "potscherfe" (potskerwe) wat naby 'n stroom gevind is. Nog 'n teorie is dat dit heet na die Voortrekkerleier Andries Potgieter, wat in beheer van die eerste nedersetting was. Die naam sou derhalwe 'n kombinasie wees van "Pot" Potgieter, "chef", hoof van sy groep, en "stroom". Hy het die nedersetting in 1838 gestig aan die oewer van die stroom, wat die Mooirivier geneem is. Daar het hy sy eed geneem as eerste president van die Zuid-Afrikaansche Republiek (ZAR). Die nuwe dorp was onderworpe aan die Sandrivier-konvensie, ingevolge waarvan die gebied noord van die Vaalrivier (die Transvaal) 'n onafhanklike republiek sou word. Gevolglik was Potchefstroom die ZAR se oudste Voortrekkerdorp. Dit was vir 17 jaar die hoofstad van die republiek. Die republiek se vlag, die Vierkleur, is die eerste keer daar gehys. Pretoria, waar die regering gesetel was, het egter mettertyd al hoe belangriker geword, en

Potchefstroom moes uiteindelik sy status prysgee. Nog eerstes vir Potchefstroom is die eerste Afrikaans- en Engelsmedium-kerke, die eerste gekwalifiseerde onderwyser wat 'n skool gestig het, die eerste drukkery, die eerste proefplaas en die eerste skoot in die Eerste Vryheidsoorlog (1880-1881) tussen die ZAR en Brittanje. Sedert die jare 1930 was dit 'n sentrum van die goudnywerheid, landbou en onderwys - baie onderwys. Die Gereformeerde Kerk het sy kweekskool, wat 1869 gestig is, in 1905 van Burgersdorp na Potchefstroom verskuif, en hierdie instelling het uiteindelik die Potchefstroomse Universiteit vir Christelike Hoër Onderwys ontwikkel. Dit is nou deel van Noordwes-Universiteit.

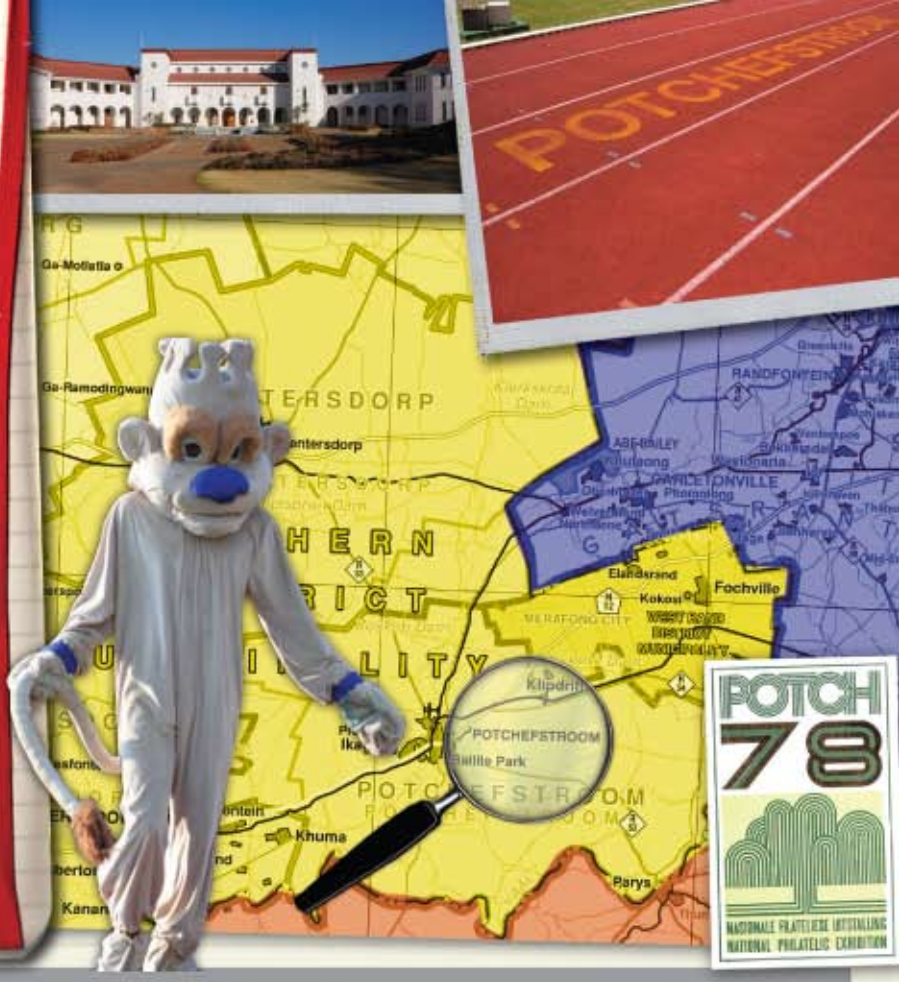

Potchefstroom Gimnasium

STIGTINGSDATUM: 1907
LEUSE: FAC ET SPERA (WERK EN HOOP)
ADRES: MOLENSTRAAT 20, POTCHEFSTROOM
WWW.GIMMIES.CO.ZA

FNB

Skoolgeskiedenis

Die skool is in Januarie 1907 as die Voorbereidende Skool met HJJ van der Walt as hoof gestig. Hy het egter nie lank gebly nie. Die skool se voorbereidende oogmerk was om jong mans vir teologiese studie gereed te kry. Die kweekskool is uiteraard twee jaar tevore na Potchefstroom verskuif.

Op 25 Januarie het die skool sy naam na Goeverment Skool verander. 'n Jaar later het dit die eerste skool geword wat Afrikaans sowel as Nederlands en Engels as taal van onderrig gebruik het. In 1918 het dit 'n hoërskool geword, en sy naam in Potchefstroom Gimnasium verander.

Rugby by Gimmies

Die skool het in 1918 begin rugby speel. Hy het van meet af aan trofeë verower – die Blain Cup (1920), Davey Cup (1928) en die Jacob Wilkens-beker (1953-56, '63, '67, 1984-85 en 2000). In 2004 het hy die Beeld-trofee ingepalm. Die Jacob Wilkens Cup is in 1944 ingestel. Van 1951 het Gimmies die beker gewen vir vier opvolgende jare. Gimmies het in 1953 en 1954 in die finaal van die Administrateursbeker verloor. Die Fakkel het Gimmies in 1955 in die semifinaal geklop, en in 1956 was HTS Vereeniging in die finaal met 6-5 baas. Brandwag het in 1966 in hul pad gestaan, maar in 1967 het Gimnasium die Administrateursbeker vir die eerste keer gewen. Eddy Williams was die kaptein en nog 'n lid van die span was James Stoffberg, die huidige voorsitter van die Luiperds-rugbyunie. Oom Feel Visser was die breier in daardie goue jare. Die skool het nege rugbyspanne, wat beteken dat hy as mediumskool vir rugbykompetisies geklassifeer is. Die skool lewer gereeld spelers vir die Cravenweek op. Die skool het drie Springbokke opgelewer; Piet Malan, Johann van der Schuff en Theo van Rensburg, die veelsydige agterspeler van die jare negentig. Pietman Retief , stut van die Lions en die Cats wat vir Suid-Afrika in ouderdomsgroepe gespeel het, is nog 'n prominente oudleerling. Die groot derby is teen Volkies, maar die kragmeting teen Lichtenburg is ook groot.

Potchefstroom Gimnasium

"Niks was lekkerder as om Volkies onder te sit nie. Die hele skool ding in allerlei sportsoorte teen Volkies mee, en dit was belangrik vir die 1ste span om te wen. Ons het die aand voor die groot dag ons rugbytrui aan 'n meisie of vriendin gegee om in te slaap – ons geluksgodinne. Die sing van die skoollied voor die afskop en skares van tot 5 000 is ook onvergeetlik."

— Jacques Botes (1998)

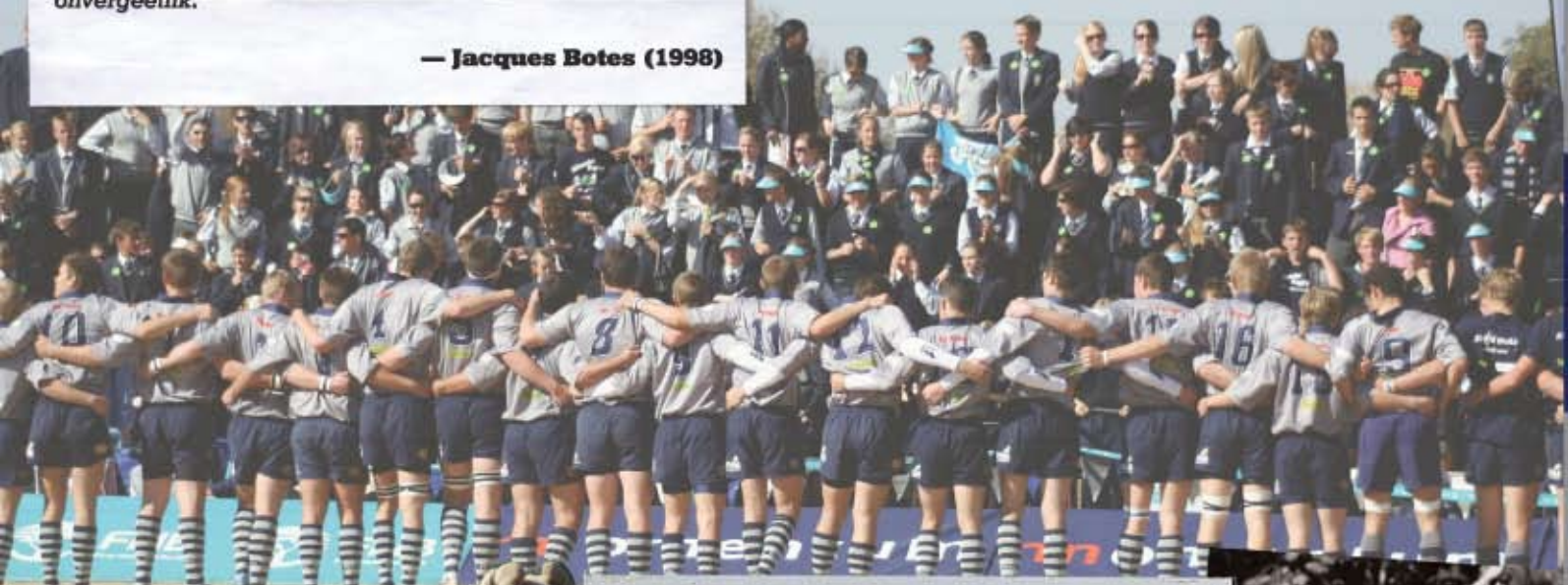

Internasionaal

Suid-Afrika:
Piet Malan
Theo van Rensburg
Johan van der Schyff

"Pietman van Niekerk was een van die min spelers wat reeds van die begin van die jaar begin oefen het. Hy het saam met die naellopers en ander atlete geoefen om fiks te word en sy spoed te verbeter. Hy het die 1ste span in sy laaste jaar aangevoer, en die spelers het hom en sy besluite beslis gerespekteer. Dis iets wat 'n breier wil hê."

— Johan Mienie (breier 2000–07)

"Potch Gimnasium het my met 'n goed gebalanseerde opvoeding vir die lewe voorberei. Die skool bied veel meer as net rugby, en die grondslag daarvan was balans. Die lewe draai nie net om rugby nie, des te meer omdat beroepsrugby nie 'n opsie was toe ek op skool was nie. Hoewel ek in 'n uitmuntende span was, wat die semifinaal en die kwarteind van die Administrateursbeker in die middel tagtigs bereik het, is ek dankbaar dat Potch Gim my ook vir my volwasse lewe voorberei het. Ek het in 1983 buitesenter en in 1984 en 1985 losskakel vir die 1ste span gespeel. HTS Potch was in my dae baie goed, maar die groot derby was ongetwyfeld teen Volkies. Almal op die dorp kom kyk, en daar is 'n ongelooflike atmosfeer."

— Theo van Rensburg (1983–85)